

International workshops on osprey conservation for Central and Eastern Europe

Szczecin, 17th – 19th October 2018

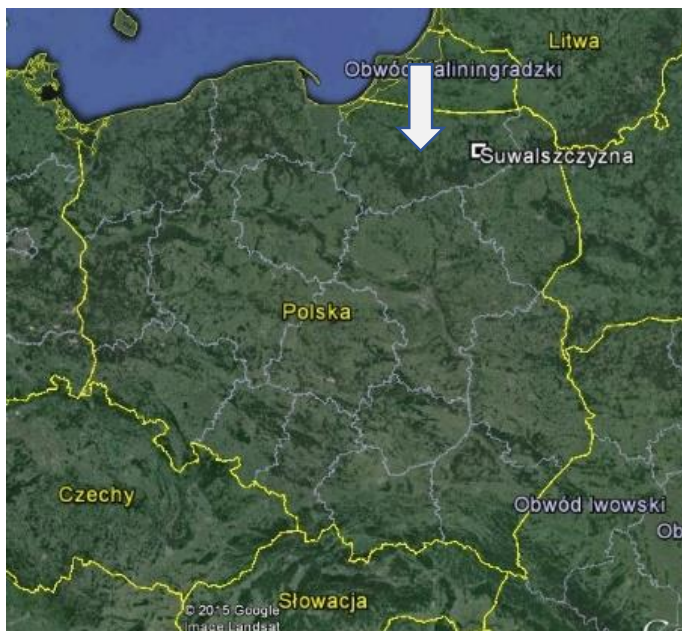
Realizacja projektu Ochrony rybołowa w Polsce północno-wschodniej (Warmia i Mazury)

**Michał Zygmunt,
Dariusz Anderwald
Komitet Ochrony Orłów**

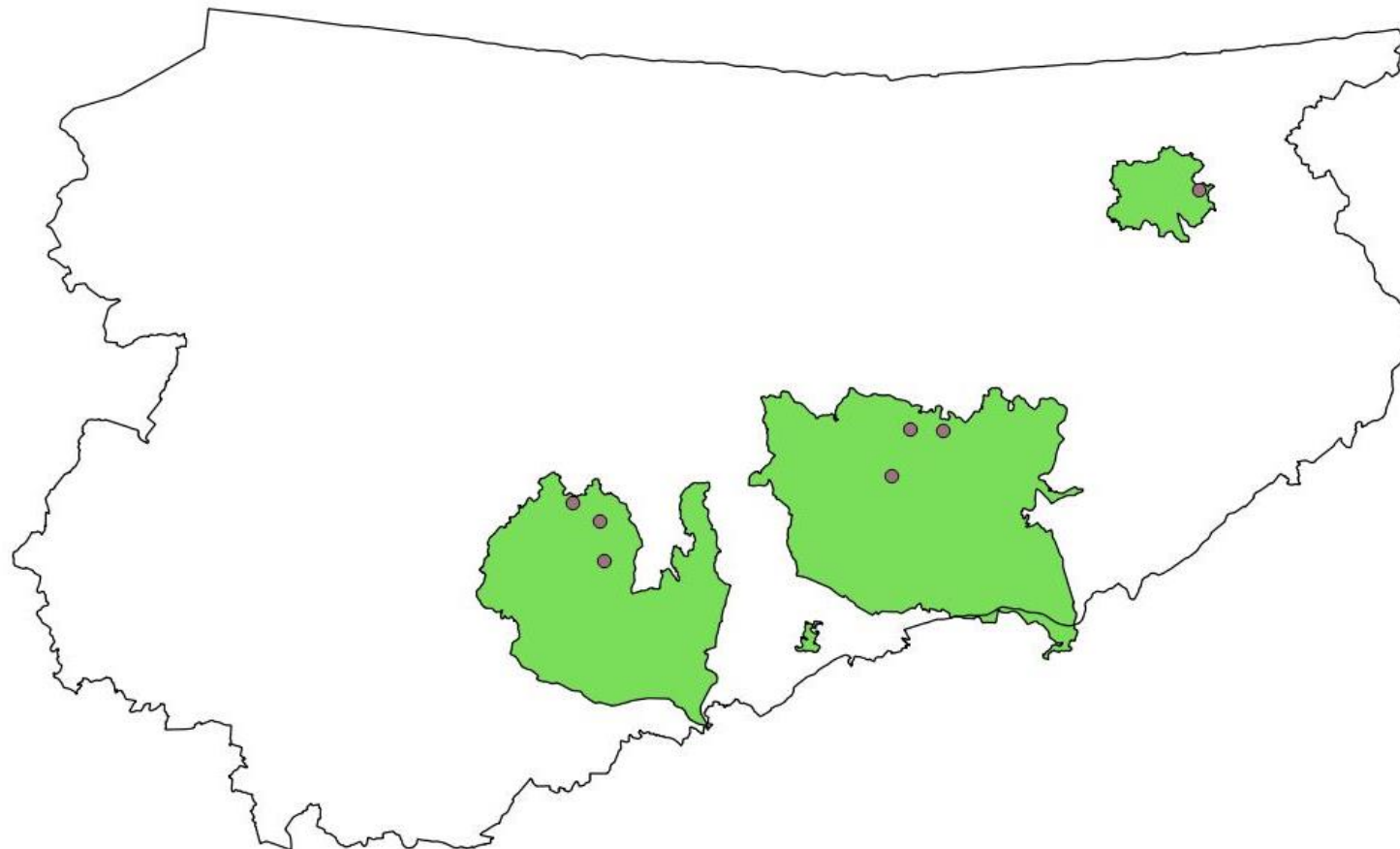

*Projekt współfinansowany ze środków Komisji Europejskiej w ramach Programu LIFE,
Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe i Komitetu Ochrony Orłów*

Obszary realizacji zadań projektu w województwie warmińsko-mazurskim

- **PLH280006 Puszcza Borecka**
- **PLH280007 Puszcza Napiwodzko-Ramucka**
- **PLH280008 Puszcza Piska**

Liczebność rybołowa w województwie warmińsko-mazurkiem

rok	liczba par z sukcesem	liczba młodych
1995	9	18
1996	12	23
1997	10	17
1998	12	24
...		
...		
2015	4	8
2016	4	8
2017	4	7
2018	6	14

W 2018 roku na Warmii i Mazurach zaobrączkowano 12 pull

Fot. D. Anderwald

**Obrączkowanie było połączone z montażem fotokamer.
Nidzie nie odnotowano porzucenia lęgu ani upadku młodych**

Protokoły weryfikacji strefy ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania rybołowa

Ochrona rybołowa *Pardipion haliaetus* na wybranych obszarach SPA Natura 2000 w Polsce. LIFE15 NAT/PL/000819.
Zad. A1. Weryfikacja granic stref ochronnych utworzonych dla rybołowów na obszarach Natura 2000 SPA

PROTOKÓŁ WERYFIKACJI STREFY OCHRONY OSTOI, MIEJSCA ROZRODU I REGULARNEGO PRZEBYWANIA RYBOŁOWA

I. Dane lokalizacyjne

Nazwa, kod obszaru N2000: Puszcza Piska PLB280008	Nr stanowiska KOO: PP3
Województwo: warmińsko – mazurskie	Powiat: mikołajski
Gmina: Mikołajki	Nadleśnictwo: Maskulińskie
Leśnictwo / kod SILP: Śniardwy / 01-16-2-12-100	Oddział i pododdział: 100g

II. Sporządzający: .....Michał Zygmunt.....

III. Opis stref i otoczenia

Akt ustanawiający strefę ochrony (organ, data i znak decyzji)	Decyzja nr 583-2 z dnia 30.06.2010 wydana przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie
Powierzchnia całkowita (PC):	48,329 ha
Powierzchnia ochrony okresowej (POO):	22,276 ha
Powierzchnia ochrony całorocznej (POC):	26,053 ha

IV. Drzewo/a gniazdowe (dgnia) i biocenotyczne¹ (dbjoc – odpowiednio do 0,2, 0,5, 1,0 km od dgnia)

Opis dgnia: so, 186 lat, d1/3 =57, h =32, defol – 30%, zwarcie luźne –, Kraft – pan		
Współrzędne dgnia:	53 46 16.00	21 30 10.00
Opis dbjoc nr 1 (do 200m): so, 186 lat, d1/3 =69, h =29, defol – 20%, zwarcie – luźne –, Kraft – pan		
Współrzędne dbjoc:	53°46'26.33"	21°33'13.53"
Opis dbjoc nr 2 (do 500m):		
Współrzędne dbjoc:	N	E
Opis dbjoc nr 3 (do 1 km):		
Współrzędne dbjoc:	N	E

V. Kategoria zajęcia dgnia (wg Postupalskiego):

1. W roku wizji terenowej: **Q**Ny
2. Ostatni rok zajęcia dgnia co najmniej z kategorią **P**: ...2018.....
3. Ostatni rok zajęcia dgnia co najmniej z kategorią **B**: ...2018.....

W 2017 roku zostało przygotowanych:

- 7 protokołów funkcjonowania stref ochronnych na obszarze Natura2000 Puszcza Napiwodzko-Ramucka

W 2018 roku zostały przygotowane:

- 3 protokoły stref ochronnych w Puszczy Napiwodzko Ramuckiej;
- 3 w Puszczy Piskiej;
- Kolejne w przygotowaniu z Puszczy Boreckiej

Nie stwierdzono nieprawidłowości oraz zagrożeń w strefach ochronnych !

Ochrona rybołowa *Pardipion haliaetus* na wybranych obszarach SPA Natura 2000 w Polsce. LIFE15 NAT/PL/000819.
Zad. A1. Weryfikacja granic stref ochronnych utworzonych dla rybołowów na obszarach Natura 2000 SPA

VII. Uwagi:

VIII. WNIOSKI

1. Analiza powierzchni i przebiegu granic strefy ochrony całorocznej (opisowo: obecność wydzieli w wieku >120 lat, obecność drzew w wieku >140 lat, adekwatność granic do rzeczywistych potrzeb z punktu widzenia wymagań biologii legowej rybołowa)

Strefa zaprojektowana w sposób adekwatny z punktu wymagań biologii legowej rybołowa.

2. Analiza powierzchni i przebiegu granic strefy ochrony okresowej (opisowo: obecność wydzieli w wieku >120 lat, obecność drzew w wieku >140 lat, adekwatność granic do rzeczywistych potrzeb z punktu widzenia wymagań biologii legowej rybołowa)

Strefa zaprojektowana w sposób adekwatny z punktu wymagań biologii legowej rybołowa.

3. Rekomendacje dla organu ustanawiającego dotyczące zmiany i/lub utrzymania granic ochrony strefowej:

Brak

4. Rekomendacje dla Nadleśnictwa .....Maskulińskie.....dotyczące ochrony wydzieli i dbjoc w promieniu do 1 km od dgnia:

Brak

Sporządził/podpis:

Data:

Paszporty dla rybołowa

W 2017 roku zostało
przygotowanych:

- 7 paszportów z obszaru Natura2000 Puszcza Napiwodzko-Ramucka

W 2018 roku zostało
przygotowanych:

- 5 paszportów stanowisk rybołowa leżących na obszarze Puszczy Piskiej;
- 3 w Puszczy Boreckiej;

PASZPORT DLA STANOWISKA RYBOŁOWA cz. B

I. Opis drzewostanu i siedliska < 200 m od drzewa gniazdowego:

1. Dominujący typ siedliskowy lasu:
2. Uwilgotnienie:
3. Typ gleby:
4. Lesistość w promieniu 2 km o dżnia

5. Czynniki antropogeniczne / inne

	zabudowa	drogi utwardz.	linie energ.	skraj lasu/pole	turystyka	inne HA/BBU	inne
Odległości w metrach	1030	260	95	10	x	2490	x

6. Zagrożenia istniejące siedliska / lasu:

Nie stwierdzono.

7. Zagrożenia potencjalne siedliska / lasu:

Niepokojenie ptaków podczas koszenia środkowej łąki na wczesnym etapie wysiadywania przez ptaki - odległość do skraju lasu 10 metrów. Niepokojenie ptaków podczas napraw, wykaszania pasów zieleni znajdujących się pod pobliską linią energetyczną.

8. Propozycja zabiegów naprawczych siedliska lęgowego:

W przypadku ponownego zajęcia rewiru przez rybołowy -zabiegi związane z wykaszaniem zakrzaczeń znajdujących się w pobliżu linii energetycznej należy przeprowadzać po wylocie młodych.

Montaż fotopułapek

W 2018 roku zostało zamontowanych w sumie
8 fotopułapek

6 w Polsce NE

- Nadleśnictwie Olsztyn
- Nadleśnictwie Nowe Ramuki
- Nadleśnictwie Strzałowo
- Nadleśnictwo Maskulińskie
- Nadleśnictwie Czerwony Dwór (2)

i 2 w Polsce W

- Nadleśnictwo Międzychód
- Nadleśnictwo Krzyż

Nadleśnictwo Nowe Ramuki

Nadleśnictwo Maskulińskie

Nadleśnictwo Czerwony Dwór_1

Nadleśnictwo Czerwony Dwór_2

Nadleśnictwo Olsztyn

Nadleśnictwo Strzałowo

Nadleśnictwo Strzałowo

Nadleśnictwo Strzałowo

Samica obrączkowana w
2011 na terenie Niemiec

Stanowisko nazwa	Numer	Data montażu fotokamer	Pierwszy lot 1go juv. za gniazdo	Daty powrotów	N pull / sukces	Daty odlotu ostatniego ptaka z rodziny	Inne gatunki
PH StrzKrut	1	26.03.	?	03/04.04 m+f1 06.04 m+f2 (UZ7 – Niemcy)	2 / +	?	HAL
PH CzDOlśw	2	23.06	14.07	?	3 / +	23.08.	SAL 31.08; HAL 26-27.09;
PH CzDOlso	3	23.06	23.07	?	2 / +	27.08	Bardzo często przy młodych na gnieździe są 2 ad. SAL 28.08 i 04.09 i 16.09
PH NRam	4	28.06	20.07	?	2 / +	30.08	SAL 08.08 i 30.08
PH Mask	5	23.06	21.07	?	3 / +	13.09	Ad wróciły po obr dopiero po ok 14h! BBU 30.26 +wiew 13.09
PH Olsztyn	6	28.06	21.07	?	2 / +	>03.09	Ptak wrócił po 2 h od obrączkowania

Undefined Flying Object

?

Platformy dla rybołowa

Na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego zostanie wybudowanych:

- 16 platform na obszarze Puszczy Napiwodzko Ramuckiej
- 12 platform w Puszczy Piskiej
- 8 platform w Puszczy Boreckiej

Na dzień dzisiejszy wybudowanych jest:

- 12 platform na obszarze Puszczy Napiwodzko Ramuckiej
  - 2 w Nadleśnictwie Nidzica
  - 7 w Nadleśnictwie Jedwabno
  - 3 w Nadleśnictwie Olsztyn
- 6 platform w Puszczy Piskiej
  - 3 w Nadleśnictwie Strzałowo
  - 3 w Nadleśnictwie Maskulińskie
- 8 platform w Puszczy Boreckiej
  - 7 w Nadleśnictwie Czerwony Dwór

Kontrola stanowisk/żerowisk przez Opiekunów Gniazd

W ramach zadania
Opiekunowie :

- Sprawdzili żerowiska w okolicy znanych stanowisk rybołowa,
- Skontrolowali platformy budowane przez KOO przed rozpoczęciem projektu,
- Skontrolowali stanowiska pod względem obecności ptaków,
- Brali udział w obrączkowaniu młodych rybołowów
- Pomagali przy próbie odłowu osobników dorosłych

Fot. Piotr Waszkiewicz

Montaż fotopułapki w N. Czerwony Dwór

Kontrola platform wybudowanych przez KOO przed rozpoczęciem projektu

Fot. Bogdan Brewka

punkt obserwacyjny

Jezioro Gardynskie

ad1

juv

ad2

x - punkt próby łowieckiej
x? - prawdopodobny pkt.
próby łowieckiej

→ kierunek lotu

- - -> prawdopodobny kierunek lotu

VII 2013 r. Olecko,
Polska NE

foto. A. Sulej

<http://www.koo.org.pl/aktualnosci/167-na-ratunek-rybolowom>

Olecko, VII 2014

13 VII 2014 r. Budowa
prowizorycznej platformy dla
rybołowa na wysokości 3 m

fot. S. Czernek

13 VII 2014 r. Młody rybołów
na sztucznej konstrukcji

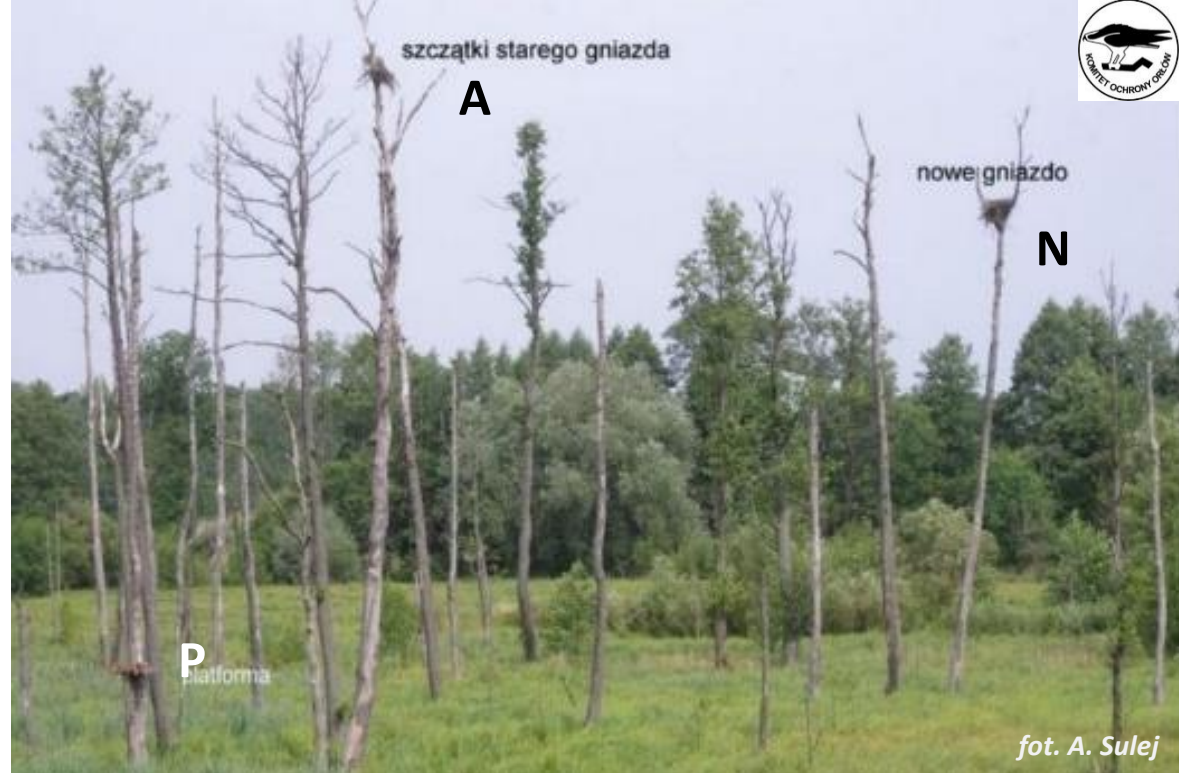
fot. S. Czernek

Olecko, VII-VIII 2014

23 VII 2014 r. Widok na siedlisko
lęgowe oraz: P - platformę, A - stare
gniazdo; N - nowe gniazdo
zbudowane **w 10 dni!**

06 VIII 2014 r. Całkowicie lotny młody
na sztucznej konstrukcji.

Podobne zdarzenie miało miejsce w
1995 r. na Mazurach, kiedy to po
huraganowych wiatrach zwiąło
gniazdo z **2 młodymi i samicą**, która
nie przeżyła. Do odbudowanego
dzień później **sztucznego gniazda**
włożono **młode wraz z zapasem ryb**.
Akcja zakończyła się **sukcesem**,
samiec sam dalej donosił ryby.

Dziękujemy
za uwagę!

M. Zygmunt,
D. Anderwald

Komitet
Ochrony
Orłów

Szczecin 2018